

Hanin kofer

Karen Levin

ISTINITA PRIČA

Prevela
Branislava Radević-Stojiljković

 Laguna

Naslov originala:

Karen Levine
HANA'S SUITCASE

Copyright © 2002 by Karen Levine
Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

Mojim roditeljima,
Helen i Džilu Levinu

Canada Council
for the Arts

Conseil des Arts
du Canada

Uvod

Hanin kofer je istinita priča čija se radnja odigrava na trima kontinentima, u rasponu od gotovo sedamdeset godina. Ona spaja iskustva jedne devojčice i njene porodice u Čehoslovačkoj tridesetih i četrdesetih godina XX veka sa životima mlade žene i grupe dece u Tokiju, u Japanu, i jednog muškarca u Torontu, u Kanadi, u sadašnjem vremenu.

Između 1939. i 1945. godine svetom je besneo rat. Nacistički diktator Adolf Hitler želeo je da Nemačka zavlada celom zemaljskom kuglom. U samom središtu te njegove vizije bilo je surovo istrebljenje jevrejskog naroda sa lica zemlje. Da bi se otarasio „neprijatelja“, po celoj Evropi je podigao na desetine zatvoreničkih logora – nazvanih koncentracioni logori. Deportovani su žene, muškarci i deca jevrejske nacionalnosti iz gotovo svih zemalja na kontinentu; otrgnuti su iz svojih domova i poslani u logore, gde su trpeli stravičnu patnju. Mnogi su umrli od gladi i bolesti. Većina je pobijena. U tim logorima smrti, i na drugim mestima gde su Hitlerovi sledbenici sprovodili taj pakleni plan, ubijeno je šest miliona Jevreja. Među njima je bilo i milion i po dece.

Godine 1945. rat se završio i ceo svet je saznao za užase koji su se odigrali u koncentracionim logorima. Od tada ljudi

nastoje da saznaju više o pojavi koja se danas naziva „holokaust“, najgorem primeru masovnog ubijanja u istoriji čovečanstva, ili genocidu. Kako je došlo do toga? Kako se možemo uveriti da se nikada više neće ponoviti?

U Japanu, savezničkoj zemlji nacističke Nemačke za vreme Drugog svetskog rata, tek se odnedavno posvećuje pažnja istoriji holokausta. Anonimni japanski darodavac koji je želeo da pruži vlastiti doprinos toleranciji i razumevanju u svetu zaključio je kako je važno da mladi u Japanu saznaju više o ovoj pojavi u svetskoj istoriji. Pomenuti darodavac je potpuno sam zaveštao Tokijski obrazovni centar za istraživanje holokausta, koji je namenjen toj svrsi.

Godine 1999. na Dečjem forumu o holokaustu dve stotine učenika iz tokijskih škola susrelo se sa Jafom Elijah, ženom koja je preživela holokaust. Rekla im je da su nacisti pobili skoro sve Jevreje iz njenog sela, i mlade i stare. Na kraju kazivanja, podsetila je slušaoce da deca imaju moć da „u budućnosti stvore mir“. Desetak mladih Japanaca ozbiljno je prihvatilo njen izazov pa su obrazovali grupu nazvanu *Mala krila*. Danas se članovi *Malih krila*, starosti od osam do osamnaest godina, okupljaju svakog meseca. Izdaju bilten, pomažu u radu Tokijskog obrazovnog centra za istraživanje holokausta i nastoje da drugu japansku decu zainteresuju za istoriju holokausta. Njihova delatnost odvija se pod vođstvom Fumiko Išioke, direktorke Tokijskog centra za holokaust.

Kofer – Hanin kofer – jeste ključ za uspeh njihove misije. U njemu je skrivena priča o strahovitoj tuzi i velikoj radosti, podsetnik na okrutnost u prošlosti i nadu u budućnost.

Hanin kofer

Tokio, Japan,

zima 2000. godine

U STVARI, TO JE SASVIM OBIČAN KOFER. Pomalo izlizan oko rubova, ali u dobrom stanju.

Smeđ je. Veliki. U njega se može staviti mnoštvo stvari – možda odeće za dugi put. Knjige, igre, dragocenosti, igračke. Ali, sada u njemu nema ničeg.

Svakoga dana, deca dolaze u mali muzej u Tokiju, u Japanu, da bi videla taj kofer. Smešten je u staklenoj vitrini. A kroz staklo se može videti šta je napisano na koferu. S prednje strane je belom bojom napisano ime jedne devojčice: Hana Bradi. Datum rođenja: 16. maj 1931. godine. I još jedna reč: *Waisenkind*. To je nemačka reč za siročće.

Mali Japanci znaju da je kofer donet iz Aušvica, koncentracionog logora u kojem su za vreme Drugog svetskog rata, između 1939. i 1945. godine, milioni ljudi patili i stradali. Ali ko je bila Hana Bradi? Odakle je? Kuda je putovala? Šta je stavila u kofer? Kako je postala siročće? Kakva je to bila devojčica i šta joj se dogodilo?

Deca ne prestaju da pitaju. Isto se zapitala i direktorka muzeja, mršava mlada žena duge crne kose, koja se zove Fumiko Išioka.

Fumiko i deca nežno vade kofer iz staklene vitrine i otvaraju ga. Pretražuju po bočnim džepovima. Možda je Hana ostavila nešto što bi poslužilo kao ključ. Ništa. Gledaju ispod postave sa tufnicama. Ni tamo nema nikakvih nagoveštaja.

Fumiko obećava deci da će učiniti sve što bude mogla da pronade trag devojčice koja je posedovala taj kofer, kako bi se razrešila misterija. I tako, sledeće godine, postaje detektivka koja juri po svetu u potrazi za ključevima priče o Hani Bradi.

Hanin kofer: Iako je svoje ime pisala sa jednim „n“, po nemačkom pravopisu se piše sa dva „n“, kao što se vidi na koferu.

Nove Mjesto, Čehoslovačka, tridesete godine XX veka

NA TALASASTIM BREGOVIMA, usred zemlje koja se tada zvala Čehoslovačka, u oblasti zvanj Moravska, nalazio se jedan grad, zvani Nove Mjesto. Nije bio veliki, ali je bio čuven. Pogotovo je zimi bio veoma posećeno mesto. Narod je iz cele zemlje hrljio na trčanje na skijama u Novom Mjestu. Bilo je trka u kojima se trebalo takmičiti. Skijaških staza koje je trebalo uglačati i jezeraca po kojima se moglo klizati. Leti se tu plivalo, jedrilo, pecalo i logovalo.

U Novem Mjestu je živelo 4.000 ljudi. Nekada je grad bio čuven po izradi stakla. Međutim, tridesetih godina XX veka ljudi su radili u šumama i malim radionicama u kojima su se pravile skije. Na glavnoj ulici je stajala velika dvospratna bela zgrada. U njoj se nalazio dvospratni tavan. A u podrumu je tajni prolaz vodio u crkvu na glavnom gradskom trgu. Jednom davno, kada je grad bio pod opsadom, koristili su ga vojnici da bi skladištili hranu i namirnice za stanovnike Noveg Mjesta.

U prizemlju se nalazila gradska prodavnica mešovite robe. Tamo se moglo kupiti sve i svašta – dugmad, pekmez, lojanice i grabulje, zvona za sanke, brusevi za oštrenje noževa,